

Winkel woonhuis
Emmastraat 28-30
6881 LS Velp

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000285
Inschrijving register 14 november 2008
Kadastrale aanduiding Velp G 941, G 1678

Historie en ligging:

Dit op een zeer markante plaats aan de westzijde van de Emmastraat gelegen pand toont voor wat betreft de rijke baksteenornamentiek invloeden van de Neo-Renaissance. Het pand werd vermoedelijk gebouwd als dubbel herenhuis in de jaren tussen 1890 en 1900 (op basis van recente informatie), hoogstwaarschijnlijk naar ontwerp van de toentertijd bekende Velpse architect Willem Honig. In 1909 werden de woonhuizen door Honig in opdracht van de dhr. Veenendaal verbouwd tot scheersalon met woning en een vleeshouwerij met woning. Bij deze verbouwing werden o.a. de later deels gewijzigde winkelpuizen met neogotische elementen aangebracht. In nr.28 is nog steeds een slagerij gevestigd, nr.30 is tegenwoordig uitsluitend als woonhuis in gebruik. De inventaris van de kapperszaak, die grotendeels nog uit de vroege twintigste eeuw dateerde, was tot ca. twee jaar geleden nog aanwezig. In de detaillering van het pand, waarvan met name de toepassing van de voor de bouwtijd experimentele kalkzandsteen (kunststeen) opvalt, zijn overeenkomsten aan te wijzen met de in 1903 eveneens door Honig ontworpen villa 'Vijverhof' aan de Vijverlaan 10 te Velp. Honig was een succesvol architect die in vooral in de gemeente Rheden werkte en onder meer betrokken was bij de aanleg van de villaparken Overbeek en Schonenberg alwaar ook diverse villa's naar zijn ontwerp zijn uitgebouwd. Honig was later o.a. gemeente-opzichter en lid van de gemeenteraad. Het interieur is in de loop der jaren aangepast doch bezit nog enige oorspronkelijke interieurelementen. Zo bezit nr. 28 nog een deels bewaarde vloer met rijke patroontegels en bezit nr.30 nog een schoorsteenmantel.

Het opvallend gesitueerde pand ligt op een driehoekig perceel dat begrensd wordt door de spoorweg, de Zuider Parallelweg en de Emmastraat. Dicht bij het pand bevindt zich een kruising van de volgende wegen: de Emmastraat, de Kerkallee, de Schoolstraat en de Brugweg. Het pand ligt met de voor- en linkerzijgevel direct aan de straat terwijl zich aan de achter- en rechterzijde een tuin bevindt met enige bomen en struiken, aan de Zuider Parallelweg van de weg gescheiden door een smeedijzeren tuinhokje. Het pand maakt enerzijds deel uit van de in de tweede helft van de negentiende eeuw tot stand gekomen historische villa- en woonhuis bebouwing langs het spoor en anderzijds vormt het pand een onderdeel van de zich in de late negentiende eeuw ontwikkelende winkelbebouwing aan de Emmastraat. Deze beide ontwikkelingen waren een gevolg van de vestiging van vele welgestelden in Velp. De Emmastraat was en is nog steeds een belangrijke winkelstraat in Velp.

Architectuurhistorische waarden

Als een goed en voor de gemeente Rheden zeldzaam voorbeeld van een winkel-woonhuis in Neo-Renaissancestijl met een aan Franse voorbeelden ontleende ornamentiek. Een bijzonder voor de gemeente Rheden vormen

tevens de opmerkelijke Neo-Gotische kalkzandstenen winkelpuien. Het pand is van belang omwille van de gaaf bewaarde hoofdvorm, de detaillering en het bijzondere materiaalgebruik. De toegepaste grijze en roze kalkzandsteen (kunststeen) vormde ten tijde van de bouw een nieuw en experimenteel bouw materiaal.

Het pand is van belang voor het oeuvre van de architect W. Honig als vroeg voorbeeld van zijn werk in de gemeente Rheden. Met name de woonhuizen van zijn hand behoren tot belangrijkste laat negentiende eeuwse en vroeg twintigste eeuwse bouwwerken in Velp en zijn representatief voor de ontwikkelingen van dit bouwtype in deze periode.

Stedenbouwkundige waarden

Het pand is van belang voor de instandhouding van het historische straatbeeld van bebouwing van voor 1940 aan de Emmastraat. Deze straat Waaraan meerdere monumentale gebouwen gelegen zijn ontwikkelde zich in de late negentiende eeuw tot een belangrijke winkelstraat. Het pand maakt tevens deel uit van de in de tweede helft van de negentiende eeuw tot stand gekomen historische villa- en woonhuis bebouwing langs het spoor. Deze beide ontwikkelingen waren een gevolg van de vestiging van vele welgestelden in Velp. De Emmastraat was en is nog steeds een belangrijke winkelstraat in Velp. (ensemble waarde).

Het pand is van belang vanwege de beeldbepalende ligging op driehoekige perceel, ingeklemd tussen de Zuider Parallelweg en de spoorlijn, naast het punt waar de spoorlijn de Emmastraat kruist en op korte afstand van een kruispunt van wegen n.l. de Emmastraat, de Kerkallee, de Schoolstraat en de Brugweg (situeringswaarde).

Cultuurhistorische waarden

Het pand is van belang als goed voorbeeld van een winkelpand uit de periode rond 1900 en vormt als zodanig een nog duidelijk herkenbaar relict van de ontwikkeling van de plaatselijke handel en nijverheid in de periode rond 1900.

Conclusie

De eerdergenoemde wijzigingen, zowel ten opzichte van de situatie rond 1909 als ten opzichte van de situatie in 1991, doen volgens de bovenstaande waardering geen afbreuk aan de monumentale waarden van het pand. Het pand vormt nog steeds een belangrijk historisch element in de bebouwing van de Emmastraat. In de Emmastraat bevinden zich bovendien nog meer monumentale panden die elkaar ondersteunen en een goed beeld geven van de historisch gegroeide bebouwing in dit gedeelte van het centrum van Velp.

De monumentale waarde is vooral gelegen in de plaats die het pand inneemt in het straatbeeld alsmede de voor Velp en de gemeente Rheden opvallende detaillering en het bijzondere materiaalgebruik dat met name tot uitdrukking komt in de winkelpuien uit 1909.

Het pand Emmastraat 28;30 voldoet aan de basisnormen en bezit zes architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische meerwaarden en voldoet hiermee aan het gestelde in artikel 10 van de Monumentenverordening van de gemeente Rheden.

Winkels - woonhuizen – 2016 Foto: Fred Rietvink / fotoclub Veluwezoom © CC BY-NC-ND